Béres Attila

Albérlők és felbérlők

A kíntornász *(sic!)* visszanéz

Sivák Olga Beszkárt egyenruhában járt, nem tartott albérlőt, és akkora szolgálati bakancsa volt, hogy apám mindig felsóhajtott, amikor meglátta, de Sivák Olga maga javította a cipőit is. Bitterman néni, a falszomszédja karikás szemmel panaszkodott reggelente:

– Egész éjjel járkál, folyatja a csapot, recsegteti az ágyat, Béresné, egész éjjel! Hogy lehet ezt bírni! Nekem sincs férfi az életemben, de ami sok, az sok.

A Törökné minden este bevesz egy Veronált, mert horkol az albérlője – felelte Anyukám, neki segít. – Lelki bajokat tablettával, legyintett Bitterman néni.

Sivák Olgának se volt férfi, meg Bitterman néninek sem. Elhatároztam, férfi leszek nekik. Meg is mondtam mindenkinek, aki kérdezte, hogy mi akarok lenni, ha nagy leszek. Milyen élelmes, mondták erre, és nevettek. Kivéve a hittantanárt, aki pap volt. Ő azt mondta, egy magasabb cél kell, hogy vezessen életünk útján; jót kell cselekednünk és a szenvedés töviskoszorúját viselni.

- Hát nincs neked példaképed?

Példakép, jócselekedet, szenvedés.

Apám valóságos példakép volt, de csak bizonyos szempontból. A szüleimmel hetente kétszer elmentem a Tanács körútra az Elek doktorhoz, aki villannyal kezelte őket ideg meg ízület ellen. Doktor Elek néni véznának látott, elhatározta, hogy feljavít. Erre a célra a váróban töltött időmet használta ki. Mindig adott egy hatalmas karéj házikenyeret, vastagon megkenve libazsírral, ami nagy megpróbáltatást jelentett számomra. Én a fehér bolti zsírt szerettem, rendes bolti kenyérrel, kristálycukorral megszórva. Undorodtam ettől a sárga, ikrás masszától. Minden falatot hosszan forgattam a számban, és lestem a kezelő ajtaját. A kuncsaftok járkáltak, és valahányszor nyílt az ajtó, láttam apámat. Alsónadrágban, kitárt karral sercegett, mint valami mártír a szentek könyvében, és Elek doktor egy botot huzigált előtte, amivel az elektromos szenvedés szikrázó töviskoszorúját fonta köré alkalmanként negyven forintért. Anyám ezalatt egy üvegbölcsőben kéken villódzott. A kenyér felénél helyet cseréltek. Nem tudtam olyan lassan enni, hogy a végére ne fogyjon el az egész, sehonnan nem jött megváltás. De általában az utolsó falatot hazavittem a számban.

Figyeltem a többi példaképem. A Török néni albérlője apróra összehajtogatott papírokat dugdosott Sivák Olga kulcslyukába, a költemények eldugult a lyuk, és Sivák Olga nem tudott bemenni a lakásába. A költő a függöny mögül nézte a zár előtt hajlongó posztónadrágos nőt, a vers darabjait pedig én szedtem össze másnap.

Donpedró a Gólya vendéglőben két kézzel szétdúlta brillantinos haját, és azt húzatta, hogy: Volga, ó Volga, te szép és csodás! Mindenki megértette. Ezután a Gólya csaposnője gyufát ivott. Azt mondták, neki is hiánya volt.

A Bitterman néni se tartott albérlőt, pedig könyvelő volt, operába járt és logarléccel is tudott számolni. Délután nekiültem: ha egy húsz méter hosszú, tíz méter széles két méter mély medencébe egy harminc centi átmérőjű csövön két óra hosszat percenként húsz liter meleg víz folyik ki, egy negyven centiméteres csövön négy óra hosszat pedig a harminc liter hideg, mikor lesz tele a medence.

Ezzel estig csöndben voltam. Este kilenckor anyámmal bekopogtunk a Bitterman nénihez. Pongyolába fogadott minket, elő volt készítve a logarléce. Azzal kezdte, hogy teljesen mindegy, hideg vagy meleg az a víz. A Rudasfürdő kabinosa ezzel nem értett volna egyet, de ha a számtantanárnak jó így, akkor én nem bánom. Tizenegyre végeztünk. Hát hallják? – kérdezte. Én hálából hallottam, hogy Sivák Olga kalapálja a cipőt, vizet zubogtat, és a rádiót csavargatja, vidám albérlőkkel táncol, dübörög és a kéményt kotorja. De anyám csak hümmögött és terelgetett hazafelé, pedig még maradtam volna tanulni az életet.

Apám haragudott ezekre a számtanpéldákra. Csinálhatok neki megint egy ingyen sarkalást, dohogott. Pedig nem lopom én az anyagot! Amit meg keresek, elhordom az Elek doktorhoz. Havi háromszáz, az nem két fillér! Plusz az ilyen sarkalások grátisz! A vízmedencés meg a „ha két vonat elindul egymással szemben, mikor találkoznak” típusú számtanpéldákat nem tudta megoldani, de az ilyen sarkalásos-talpalásos számolásban nagyon otthon volt. Éreztem, nem ő az igazi példakép.

Azt tudtam, hogy az igazi férfinak szenvednie kell, de az élet nem nyújtott számomra elég szenvedést. Irigykedve néztem a jegest. Hideg? – kérdeztem. Szó nélkül elment mellettem. Visszafelé azt mondta: nyisd ki a szád! A fogaim közé nyomott egy éles jégdarabot. Ezt még a hittanos pap is kevesellné. Inkább jót kell cselekednem.

Holló néni azt mondta, csináljunk lakógyűlést, de a Takács úr nélkül. Elnök nélkül nem lehet, mondta Rózsi néni, de lehurrogták. Amikor már a fél ház ott szorongott Holló néni szobájában, Takács úr is bekukkantott.

– Mi ez, lakógyűlés? – kérdezte tréfásan. – Á, csak beszélgetünk – nevetgéltek az asszonyok –, a Takácsúr elvtárs csak menjen nyugodtan a Kerületbe!

– Szót kérek! Megnyitom! – Tisztelettel nézték Holló nénit, hogy ilyeneket tud mondani – Sivák Olgának palija van! – jelentette be drámai hangon.

– Amiért magának nincs, másnak se legyen? – kérdezte a macskás Ilus. Holló néni kilökdöste az ajtón:

– Menjen haza! Én nem vagyok köteles a lakásomban tűrni! Amit maga a macskái művelnek...

– Miért fontos ez? – kérdezte diplomatikusan Rózsi néni. Csendben hallgatóztam. Beengedtek, mert engem még nem vettek férfiszámba.

Holló néni lihegve leült. – A lakás – mondta.

Hallgattak egy darabig.

– Mi van a lakással? – kérdezte Zsiga néni hivatalosan mint házmester.

– Ha erkölcstelen életmódot folytat, kiteszik a lakásból – mondta Holló néni. És akkor idejöhet az unokaöcsém.

– Nem is tudtuk, hogy magának van – mondta Marsika, és Zsófikára nézett, együtt szoktak bólogatni.

– És miért pont a maga unokaöccse? – kérdezte Rózsi néni. – Az én húgom se lakik már három éve.

– Úgy lesz! Az én lakásomba jön az unokaöcsém, én átmegyek a Sivák Olgáéba, és felveszek két albérlőt! – diadalmasan körülnézett. Nem mertek ellenkezni vele. Pedig arra gondoltak, hogy kicsi ez a ház, a Holló néniből csak így egyedül is elég ennyi, és most még rokonokat is? És meddig bírnák azok a szerencsétlen albérlők a Holló néni uralma alatt?

– Szavazzunk! – nézett szét, majd – Meglessük! – közölte az eredmény rögtön.

– Énnekem mennem kell, a főzés nem várhat – mondta anyukám, és halkan kiment. Marsika és a Zsófika szó nélkül szedelőzködött. Zsiga néninek meg hirtelen az udvart kellett felsöpörni. Hárman maradtak.

– Nem baj – mondta Holló néni –, vagyunk elegen. Ebből a házból nem lesz kupleráj! Meg kell bizonyosodni.

Úgy ült ott, mint Kossuth Lajos, amikor még csak bajusza volt. Én a szőnyeg mintáit követve vonatoztam egy üres karilos dobozzal, de az összes sín a Holló néni alá futott be.

– Mi a terv – kérdezte Bitterman néni.

– Benézünk az ablakon. Felemeljük a gyereket. Gyere, te! – ütött a fejemre.

Sivák Olga ablaka az utcára nyílt. Holló néni a hátára vett, de így még nem értem föl, hogy belássak. Akkor három asszony erős keze emelt magasra és még magasabbra. Bitterman néni mondta halkan:

– Talán mégse kellene ezt tenni egy gyerekkel.

– Nem fáj – szóltam le.

– Hát nem magának kopácsol egész éjjel? – támadtak rá Bitterman nénire. – Én a maga helyében rég följelentettem volta – suttogta Rózsi néni.

Fölértem már az ablakot, de azt mondtam, magasabbra, magasabbra, és ők emeltek. Ilyen lehetett, amikor Blaha Lujza, a nemzet csalogánya kocsijából kifogták a lovakat. Az életben egyszer.

– Akkor is, egy kisgyereket belekeverni... – mondta Bitterman néni -, mi lesz, ha azok ott bent tényleg csinálnak valamit ...

A kapuban leselkedő macskás Ilus keresztet vetett.

– Mit látsz? – ringott alattam a nők kórusa.

Ilyen magasból még sosem láttam a Bókay utcát. Az esti lámpafényben megcsillant Donpedró fekete haja, és a sarkon éppen befordult a költő albérlő.

– Na, mit látsz – sürgettek lentről. Igyekeznem kellett. Megerőltettem a szemem. A szobából csak egy keskeny csíkot láttam. Homály volt odabent, a horgolt vitrázsfüggöny alja rezgett, mintha légy járna rajta. A világ szeme volt rajtam, muszáj volt felelni.

– Olga nénit.

Lentről Holló néni, Bitterman néni meg Rózsi néni felváltva kérdezgetett.

– Nincs egyedül, ugye?

– ... Egy ember van mellette.

– Mit csinálnak? Isznak valamit?

– Isznak.

– Mit isznak?

– ... Hát bort! Pertut isznak.

– Puszival, mi?

– Puszival.

– Hallasz valamit? Szól a rádió?

– ... Zenét hallok.

– És most?

– Táncolnak.

– Hogy néz ki, mondjad már!

– Bajusza van.

– Bajusza! Biztos az a motorbiciklis csibész, aki a múltkor itt dudált.

– Hogy táncolnak? Összebújósat vagy kidobósat?

– Összebújósat.

– Mondjad, ne kelljen mindent szót kihúzni! Mit látsz! Leültek már az ágyra, mi?

– Na ezt most már hagyjuk abba – szólt Rózsi néni, de én még soha nem voltam ennyire fontos, nem akartam, hogy ilyen hamar vége szakadjon.

– Hát most leültek.

– Jaj, elég már – mondta Bitteman néni, de Holló néni lehurrogta. – Most jön a lényeg! Folytasd, fiam! Még ruhában vannak?

– Olga néni levette a kardigánját.

– De Hollóné! – szólt Rózsika néni.

– A gyerek meg tudja állapítani. Folyton strandra viszik. A női öltözőbe jár pisilni. Mi van azzal a kardigánnal, Öcsi?!

– Olga néninek melege van, kézzel legyezi magát.

– És a tróger?

– Segít neki.

Harminc női köröm vájt a lábamba.

– Ezt holnap bejelentjük! – mondta Holló néni.

– Hol? – kérdezte Bitterman néni. – Legyen már észnél, Hollóné, hol lehet ilyesmit bejelenteni.

– Mindenhol! Minden hivatalban! Lesznek következmények! Közerkölcs!

– Hát maguk mit művelnek itt az ablakom alatt ?

Sivák Olga állt mögöttünk, Beszkárt egyenruhában, bakancsban, kezébe cekker, lakáskulcs.

Egyszerre engedtek el, lezuhantam a járdára, csúnyán lehorzsolódott a térdem, és már nem voltam főszereplő. Aztán Holló néni magához tért:

– Vegye tudomásul! Ebben a házban nem tűrjük! Életmódot folytatni!

Hirtelen az egész utcára csend borult.

Aztán Sivák Olga azt mondta:

– Szedjék már fel azt a gyereket a földről! Vérzik – és bement a lakásába.

Sivák Olga lakása kilenc és fél négyzetméter volt, egy vízcsappal meg egy egylapos villanyrezsóval.